

קונטרס

שמחת הלב

יגלה ממצלת האדם הזוכה לישרות לב, ואין לו
שום קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא, שאז
הוא הכי מאשר בחיים.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאַצֵּל רַבְנֵנוּ ז"ל הִיָּה
הַעֲקָר שְׂמֻחָה. וְצָרִיף לְמָסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֵבוֹר
שְׂמֻחָה, וְלִזְכוֹר, אֲשֶׁר שְׂמֻחָה בָּאָה לְאָדָם
מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, וְאֵין עוֹד דְּבַר שְׂפָל-כֶּף
קָשָׁה לְהַגִּיעַ אֵלָיו כְּמִדַּת הַשְׂמֻחָה. וְלִכֵּן
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂשֻׁמַּח תָּמִיד. אֲבָל עַל זֶה צָרִיכִים
מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, כְּפִי תִקְוָה הַבְּלִבּוּלִים
שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשנט)

קונטרס

שְׂמֵחַת הַלֵּב

.א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֵקֶר הַשְּׂמֵחָה, אוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹתוֹרָן, חֶלֶק א', סִימָן ה') הִיא בִּלְבַב, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים ד, ח): "נִתְתָּ שְׂמֵחָה בְּלִבִּי"; כִּי בְּתוֹךְ הַלֵּב תְּלוּיָה כָּל הַשְּׂמֵחָה. מָה אֲנַחְנוּ רוֹאִים? לֵב הָאָדָם הוּא עֵקֶר הָאָדָם; אִם אָדָם אֵינוֹ לוֹקַח אֶל הַלֵּב כָּל אֲשֶׁר קוֹרָה עִמוֹ, אֵלָּא מְקַבֵּל תָּמִיד הַכֹּל בְּשְׂמֵחָה וּבְאַהֲבָה, אֲזִי יֵשׁ לוֹ לֵב חֲזָק, לֵב אֲמִיץ, אֵינוֹ מְפַחַד מִשׁוֹם דָּבָר. אֲבָל אִם לוֹקַח כָּל דָּבָר לֵלֵב, אֲזִי נֶחֱלַשׁ לְבוֹ וְנִשְׁפָּר לְרִסְיִסִים, וְנִכְנַס בּוֹ פַּחַד, שְׂמֵפַחַד מֵהֵצֵל שְׁלוֹ. וְאוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (שם): אִי אֶפְשָׁר לֵלֵב לְשִׂמְחָה אֵלָּא עַד שְׂיַסִּיר עֵקְמוּמִיּוֹת שְׂבִלְבוֹ, שְׂתִהְיֶה לוֹ יִשְׂרוּת לֵב, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְשְׂמֵחָה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים צז, יא): "וּלְיִשְׂרֵי לֵב שְׂמֵחָה". כָּל הַלֵּב הַמְעַקֵּם, שְׂיֵשׁ לְאָדָם קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֵשׁ לְאָדָם שְׂנֵאָה בִּלְבַב עַל זוּלָתוֹ, הוּא חוֹשֵׁד בְּשֵׁנֵי,

ונדמה לו כאלו ההוא מדבר ממנו, כאלו ההוא יש לו
 עסק ממנו, זה הורס אותו לגמרי; כי הלב הוא עקר
 האדם. בלי הלב אדם אינו יכול לחיות. ועל הלב אמרו
 (סנהדרין כו:): הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות; הינו
 הלב יודע אם ללכת בדרך ישר או, חס ושלום, לילך
 בדרך עקם; ומזה בא, שבני-אדם סובלים סבל גדול
 מאד, כאב לב. כי כף אומרים חכמינו הקדושים (שבת
 יא:): כל כאב ולא כאב לב; אדם יכול לקבל כל מיני
 כאבים, אבל לא כאבי לב. ממה נובע כאבי לב? שאדם
 נוטל ללבו כל אשר עובר עליו; ולדאבון לב, לא
 חסרות צרות לבני-אדם, ועוברים עליהם יסורים
 ומרירות ועגמת נפש ובלבולים, וזה שובר את הלב
 לגמרי, בשעה שאדם יכול לחיות בלב רגוע, לב שלם,
 לב שקט, לב מישב, לב שמח, רואים בני-אדם
 הלוקחים כל דבר פעוט ללבם, ונדמה להם: "ההוא
 דבר עלי, ההוא חושד בי, ההוא דבר מאחורי גבי",
 שכל הדמיונות הללו באים מהלב, עד שהלב אוכל
 אותו, והוא שבור בלבו, ושרוי בעצבות ובדפאון, ונכנס
 בתוך עצמו, עד שמרגיש שזהו סוף העולם. לזאת, בני
 ובנותי היקרים! אם רצונכם לחיות חיים אמתיים
 ונצחיים, אל תקחו שום דבר ללב, אלא תשתדלו
 שתהיה לכם "שמחת הלב", לשמח מאד מאד על כל
 דבר קטן שאתם זוכים לקבל מהקדוש-ברוך-הוא. אבל

הַבְּעִיָּה הַרְצִינִית בְּיוֹתֵר לְאָדָם, שְׂאִין לוֹ יִשְׁרוֹת לֵב, יֵשׁ לוֹ עֵקְמוּמִיּוֹת בְּלֵב, יֵשׁ לוֹ סִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי הַמְּאֲמִין הָאֱמֵתִי, שְׂמֵאֲמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֹּל לְכָל כָּלֵל הַבְּרִיאָה כְּלָה: דוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר — זֶה עֵצָם אֱלֻקוֹת, בִּידִיעָה זֹו שְׂאָדָם מְכַנִּיס בְּתוֹךְ לְבוֹ וְדַעְתּוֹ, לוֹ יֵשׁ יִשְׁרוֹת לֵב, לְבוֹ יֵשׁ, אִין לוֹ עֵקְמוּמִיּוֹת וְסִפְקוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָזִי נִכְנָסֶת לוֹ שְׂמֵחָה בְּתוֹךְ הַלֵּב, וּבְרַגַע שְׂיֵשׁ לוֹ שְׂמֵחָה, זוֹכָה לְלֵב אֲמִיץ, לֵב בְּרִיא, וְאִינוּ מְפַחֵד מִשׁוּם דָּבָר. אֲבָל בְּרַגַע שְׂיֵשׁ לְאָדָם סִפְקוֹת בְּאֲמוּנָה, סִפְקוֹת בְּחַיָּיו, אָזִי לְבוֹ רוֹעֵד מִפַּחֵד. לְזֹאת, בְּנִי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְהִרְגִיל עֲצָמְכֶם לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלָכֶם, וּלְסַפֵּר לוֹ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לָכֶם עַל הַלֵּב. כִּי אֲנַחְנוּ רוּאִים בְּחוּשׁ, כְּשֵׂיֵשׁ לְאָדָם צָרָה, נִלְחָץ לוֹ הַלֵּב. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'): מִהֵיכָן בָּא, שְׁנִלְחָץ לְאָדָם הַלֵּב בְּעֵת צָרָה? אֵלָּא הַדָּמִים עוֹלִים אֶל הַלֵּב וּמְלַחֲצִים אוֹתוֹ, וּמִזֵּה בָּא, שְׂאָדָם נַעֲשֶׂה חוּלָה, וְדָפַק לְבוֹ מְהִיר עַד מְאֹד, וְהַרוּפָא יְכוּל לְהַבְּחִין כְּפִי דְפִיקוֹת הַלֵּב, כִּי צָד הָאָדָם מְרַגֵּישׁ; כִּי הַלֵּב חָשׂ אֶת הַצָּרָה יוֹתֵר מִכָּל הָאֵיבָרִים, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַלֵּב. לְזֹאת,

שְׂמַחַת הַלֵּב

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הָעֵקֶר צְרִיכִים לַעֲבֹד עַל "שְׂמַחַת הַלֵּב", שֶׁהַלֵּב יִהְיֶה תָּמִיד שְׂמַח. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה י"ט, סִימָן א'): כָּשֶׁם שֶׁהַלֵּב מְרַגֵּשׁ בַּצָּרָה שֶׁהוּא מֵצַר, כֶּף כְּשֶׁאָדָם שְׂמַח — הַלֵּב שְׂמַח תְּחִלָּה. וְלַעֲתִיד לָבוֹא מֵבִיא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הָאִיבָרִים, וְאֵינוּ מִנְחָם תְּחִלָּה אֶלָּא הַלֵּב. כִּי לֵב הָאָדָם סוֹבֵל יוֹתֵר מִן הַכֹּל. אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מְלֵא צָרוֹת וְיִסוּרִים, לוֹחֵץ לֵבָם, דוֹחֵק לֵבָם, יֵשׁ לָהֶם שְׁבֵרוֹן לֵב, דִּכְאוֹן בְּלֵב. וְהַכֹּל בָּא מִחֲמַת שְׁנִכְנָסוּ בְּאָדָם סִפְקוֹת בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁמוֹת י"ז, ז): — "הֵיִשׁ הַיּוֹי" הַבְּקָרְבָנוּ אִם אֵין"; כִּי אִם הִיְתָה לְאָדָם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָיָה חַי עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָיָה מְסַתְּכָל תָּמִיד כְּלָפֵי מַעְלָה אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תָּמִיד הָיָה מְרַגֵּשׁ אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, וְתָמִיד הָיָה חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי לֹא הִיְתָה לוֹ עֲקֻמוּמִיּוֹת בְּלֵב, וְאֲזִי לֹא הָיוּ לוֹ צָרוֹת וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת, וְלָבוֹ לֹא הָיָה גִלְחָץ. אֲבָל כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ זוֹכֶה, אֲזִי מְסַכֵּן גְּדוֹל הוּא, עוֹבְרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגִלְמִים, לָבוֹ מְלֵא עֲקֻמוּמִיּוֹת, וְנִכְנָסִים בּוֹ סִפְקוֹת בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוֹ זוֹכֶה לְזַכֵּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, מִשֵּׁם נוֹבַע שְׁלָבוֹ דוֹפֵק מְרַב פֶּחַד, הוּא חַי בְּהַרְגָּשָׁה כְּזוֹ, כְּאִלוֹ רוֹצִים לְרַמּוֹת אוֹתוֹ, כְּאִלוֹ מְדַבְּרִים עָלָיו מֵאַחוּרֵי גִבּוֹ, כְּאִלוֹ כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ אֵין לָהֶם שׁוֹם

דאגות רק עליו, שזהו הדמיון שבלב, וזה אשר הורס
 לאדם את החיים. לזאת, בני ובנותי היקרים! התחילו
 לצאת מעצמכם, הגיע הזמן שפתחילו לדבר אל
 הקדוש-ברוך-הוא, לבקשו יתברך כל צרככם בגשמיות
 וברוחניות גם יחד; כי שלמות התפלה כשאדם מבקש
 את הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות כל אשר
 צריך, ובזה תלויה הצלחת האדם בזה העולם —
 שיהיה לו לב שמח, "שמחת הלב"; ברגע שאדם זוכה
 שיש לו "שמחת הלב", יש לו כבר הכל, כי הכל תלוי
 רק בלב. וזהו שאומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין קו:):
 הקדוש-ברוך-הוא לבא בעי, דכתוב (שמואל-א טז, ז):
 "והגוי"ה יראה ללבב"; הקדוש-ברוך-הוא רוצה רק את
 הלב של האדם. אם לבו אינו חפץ אלא במקום ברוך
 הוא, אזי הוא מתעלה בעליה אחר עליה, וזוכה לכל
 טוב אמתי ונצחי, זוכה לדבקות הבורא יתברך שמו
 לעד ולנצח נצחים. כי הכל תלוי בלב; כל מה שאדם
 מכניס יותר את הקדוש-ברוך-הוא בתוך לבו —
 נתרחב לו הלב, נתרחב לו המוח, ואיננו חי בדמיונות
 ובפחדים ובלחצים, שום דבר אינו מלחיץ אותו,
 אדרבה יש לו זמן וסבלנות לכלם. לא-כן מי שהלב
 שלו מצמצם בקשיות ובספקות, זה אשר מדכאו לגמרי.
 ותמיד חושד בכל אחד, ואין לו אמון באף אחד, וחי
 חיים מרורים, חיים עצובים, לבו מלא עצבות ודכאון

שמחת הלב

פְּנִימִי, עַד שֶׁקִּשָּׁה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַדְּמִיוֹן הַזֶּה, וּלְהַסְבִּירוֹ — "הֲלֹא אָף אֶחָד אֵינוֹ מְסַתְּכָל עָלֶיךָ וְאֵינוֹ רוֹצֶה אֶת הָרַע מִמֶּךָ, לָמָּה לָךְ לְקַחַת כָּל דְּבָר אֶל הַלֵּב"?! לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְזַכּוֹת לְ"שִׂמְחַת הַלֵּב", תּוֹצִיאוּ אֶת הָעֵקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלִבְכֶם, תּוֹצִיאוּ אֶת הַקִּשְׁיוֹת וְהַסְּפָקוֹת שֶׁיֵּשׁ לָכֶם עַל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, תַּתְּחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תַּתְּחִילוּ לְהִבִּין שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶתְכֶם, וּמְצַפֶּה שֶׁתַּחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתַתְּחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו. כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁיְהוּדֵי זוֹכֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְאִם יְהוּדֵי הַזֶּה יוֹדֵעַ מְעַלְת הַתַּפְּלָה שֶׁמְשִׁיחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְת הָאֵם שָׁלוֹ, וְכָל אֲשֶׁר קוֹרֶה עִמּוֹ מְסַפֵּר לְפָנָיו כְּאֲשֶׁר מְשִׁיחַ עִם חֲבֵרוֹ הַטּוֹב, הֵיחָה נַעֲשֶׂה אָדָם אַחֵר לְגַמְרֵי, לְבוֹ הֵיחָה מְשַׁחֲרַר מִכָּל מִינֵי לְחָצִים, מִכָּל מִינֵי פְּחָדִים יִתְרִים. כִּי "שִׂמְחַת הַלֵּב" תְּלוּיָהּ רַק כְּפִי שֶׁאָדָם מוֹצִיא אֶת הָעֵקְמוּמִיּוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ, וְאֵין לוֹ קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא יוֹדֵעַ כִּי "צְדִיק הוֹי"ה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו" (תהלים קמה, יז); כָּל מֶה שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה זֶהוּ בְּחִשְׁבּוֹן צֶדֶק, אָף שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָנו מְבִינִים — לָמָּה צְדִיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ; כִּי אָדָם אֵינוֹ מְסַגֵּל לְהִבִּין בְּשִׁכְלוֹ לָמָּה דִּרְכָן שֶׁל רָשָׁעִים מְצַלַּחַת, וְדִרְכָן צְדִיקִים כּוֹשֶׁלֶת?! וּבְעֵבוֹר זֶה יוֹצֵאִים לְתַרְבוֹת רָעָה כָּל־כָּף

הרבה אנשים, רחמנא לישזבן, כי רואים שדרך רשעים צלחה, ודרך צדיקים נכשלת, עם כל זאת יש יהודים שחזקים באמונה פשוטה בהקדוש-ברוך-הוא, ורגילים לדבר אליו יתברך. ואף שהולך להם בדיוק ההפוך מכפי שרוצים, שום דבר אינו יכול לשבר אותם, שום דבר אינו מלחיץ את לבם, כי יודעים שהכל בהשגחה פרטית, ועל-כן באים לשפך את לבם אל קונם, אשר אז נשתחרר להם הלב. בני ובנותי היקרים! אנו עדים שרוב העולם מרגישים לחצים בלב, עד שיש בני-אדם שמרב לחצים מקבלים דם לב. וממה זה בא? מחמת שלוקחים כל דבר אל הלב, ומדוע? כי יש להם עקמומיות וספקות בתוך הלב — "היש הוי"ה בקרבנו אם אין", אם באמת הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, או חס ושלום, לאו?! וזה מה שהורס את כל חיייהם. וזה מלחיץ את לבם. אבל כאשר אדם חזק באמונה ויודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתי, עמי ואצלי, ואף שהולך בדיוק ההפך, לא אכפת לי, אינני מבין, ואינני מסגל להבין. אזי עובר על הכל, ויש לו "שמחת הלב", לבו תמיד שמח. לזאת אומרים חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כב, סימן ט'): "לב חכם לימינו" (קהלת י, ב) — זה יצר טוב, שהוא נתון בימינו, ולב כסיל לשמאלו — זה יצר הרע, שנתון בשמאלו. היצר טוב מושך תמיד לימין, אף שעוברים עליו צרות ויסורים, מרירות

וְעַקְמוּמִיּוֹת, מְעוֹרְרוּ הַיֵּצֵר הַטּוֹב: "אֵל תִּהְיֶה בְּטֹלָן,
כַּמָּה שָׁנִים יֵשׁ לָךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר (תהלים
צ, י): "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה", אֲזִי לָמָּה לָּךְ
לְחַיּוֹת אֶת הַשִּׁבְעִים שָׁנָה בְּלַחְצֵי הַלֵּב, בְּדַכָּאוֹן שֶׁבֵּלֵב,
עַקְמוּמִיּוֹת שֶׁבֵּלֵב, שֶׁחָרַר אֶת לִבְךָ, תָּמִיד תִּסְתַּכֵּל עַל צַד
יָמִין, תְּדוּן אֶת כָּלֶם לְכַף זְכוּת, אֵל תַּחֲשֵׁד בְּכַשְׂרִים, אֵל
תַּחֲשֵׁד בְּאֵף אֶחָד, אֵף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת לָךְ רַע
וְלַחֲתוֹר תַּחֲתֶיךָ, אַתָּה מְסַכֵּן, אַתָּה חַי בְּדַמְיוֹנוֹת, אַתָּה
חוֹלָה לֵב". כִּי מְדַבֵּר הַיֵּצֵר טוֹב עַל לֵב הָאָדָם, וְעָלָיו
נֶאֱמַר: לֵב חָכָם — לִימִינוֹ. שֶׁהוּא חָכָם, תָּמִיד מְסַתַּכֵּל
לְצַד יָמִין, עַל הַצַּד הַנֶּרְוֵד שֶׁל הַחַיִּים, עַל יְפֵי הַחַיִּים,
וְכִי זוֹכֵה הָאָדָם לְלֵב רָחֵב, לְ"שִׂמְחַת הַלֵּב". לֹא-כֵן לֵב
כָּסִיל לְשִׂמְאָלוֹ — זֶהוּ הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁמְסִית אֶת הָאָדָם:
"אַתָּה יוֹדֵעַ, כָּלֶם מְדַבְּרִים מֵאַחֲרֵי גִבְךָ, כָּלֶם שׁוֹנְאִים
אוֹתְךָ", וּמְסִיתוֹ, שֶׁתִּהְיֶינָה לוֹ קִשְׁיוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, לוֹמַר לוֹ: "אַתָּה יוֹדֵעַ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינְנוּ
הוֹלֵךְ עִמָּךְ כְּפִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְלַכֵּת", וְכִי בּוֹנֵה דַמְיוֹנוֹת
עַל דַמְיוֹנוֹת, עַד שֶׁנִּכְנַס בְּדַמְיוֹן כְּזֶה, כָּאֵלּוֹ כָּלֶם רוֹדְפִים
אוֹתוֹ, עַד שֶׁחֹשֵׁב, כְּבִיכּוֹל, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹדְפוֹ.
וְזֶהוּ הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁתָּמִיד מוֹשִׁכּוֹ לְשִׂמְאָל. וּמִזֶּה בָּא,
שֶׁבְּנֵי-אָדָם כָּל-כֶּךָ שְׂבוּרִים וְרִצּוּצִים, כָּל-כֶּךָ מְמַרְמְרִים,
וְשְׂרוּי דַכָּאוֹן בְּתוֹךְ לִבָּם, וְקִשָּׁה לְהוֹצִיאָם מִתּוֹכָם. וְזֶה
הַהִפְרָשׁ בֵּין צְדִיקִים לְרָשָׁעִים. וְזֶהוּ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ

שמחת הלב

עה

הקדושים (במדבר ובה, פרשה כב): לב חכם לימינו — אלו הצדיקים, ולב כסיל לשמאלו — אלו הרשעים, שנותנים לבם להעשיר; צדיק תמיד מושך אל הימין, תמיד מסתכל על הטוב שבחיים, תמיד מסתכל על הקדוש-ברוך-הוא, תמיד מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, משתוקק רק אל הקדוש-ברוך-הוא, מחזק, מעודד ומשמח את נשמות ישראל, ולא אכפת לו כלום, אפלו שהשם יתברך מתנהג עמו בדיוק ההפך, הוא אינו עוזב אותו יתברך, זו מדרגת הצדיקים, שעליהם נאמר: לב חכם לימינו — אלו הצדיקים; לא-כן הרשעים תמיד מושכים לשמאל. תמיד חושדים בזולתם, כאלו ההוא רוצה רק ברעתם, רוצה רק להפילם וכו', ותמיד יש להם קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא, וכל מחשבתם היא — כיצד להתעשר, איך לגנוב ולגזול. והם שוכחים, אשר אם נוגעים בכסף הזולת, תדעו שיקחו לך גם מה ששיך לך, אך אם אתם נזהרים בכסף שאינו שיך לך, אזי נותן לך הקדוש-ברוך-הוא אפלו מה שאינו שיך לך. כי אם אדם נוגע באשר איננו שלו, אזי לוקח ממנו הקדוש-ברוך-הוא גם מה שלא שיך לו. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם רצונכם לזכות ללב רחב, לב שמח, תשתדלו מאד, שתהיה לך אמונה ברורה ומזככת בהקדוש-ברוך-הוא, ותתחילו לדבר אליו יתברך כאשר מדברים אל חבר טוב. וזו

הַעֲצָה הַכִּי קָלָהּ. וְרַבְּנוּ ז"ל גִּלְגָּה לָנוּ (לקוטי מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סימן פג), שֶׁהַעֲנִין הַזֶּה — לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה יִכְנִיס מְשִׁיחַ בְּתוֹךְ הָעוֹלָם. וּבְעֵבוֹר זֶה נִקְרָא מְשִׁיחַ — עַל שֵׁם מְשִׁיחַ אֱלֹמִים. וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא, אֲשֶׁר בְּעֵת הַגָּאֻלָּה נֹאמֵר (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה, לִקְרֹא כָלֵם בְּשֵׁם ה'"; שְׁכַלֵּם יִדְבְּרוּ אֶל הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֲז יִתְגַּלֶּה הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה יא, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת] אֶת הַיְי"ה", שֶׁיִּתְגַּלֶּה גְלוּי אֱלֹקוֹת, אֹר זִיו חֵיווּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֲצָם עֲצָמִיוֹת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲז לֵב הָאָדָם יִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַלְּחָצִים, מִכָּל הַפְּחָדִים, מִכָּל הַדְּמִיוֹנוֹת, עַד שִׁירוּצוֹ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּפִי שְׁמִסְפָּרִים לְאָדָם צְרוּתָיו. וְכָל זְמַן שֶׁאָדָם עֲדִין לֹא הִגִּיעַ לְמַדְרַגָּה זוֹ, לְבוּ גִלְחָץ בְּלִחְצִים, וּמִזֶּה בָּא שְׂכוּאֵב לוֹ הַלֵּב, וְאֵינוּ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְתַת לְעַצְמוֹ עֲצָה. וְרַץ מְאָדָם לְאָדָם, כְּדִי לְשַׁחֲרַר אֶת הַלְּחָץ שֶׁבַלֵּב, וּמֵה קוֹרָה? בְּמָקוֹם שֶׁבֶן-אָדָם יִחְזַקוּ וַיַּעוֹדְדוּ וַיִּשְׁמְחוּ, עוֹד מְכַנְּסִים בּוֹ פְּחָדִים, יִרְאוֹת נְפוּלוֹת, מְחֻדָּר בּוֹ גַם-כֵּן דְּמִיוֹנוֹת: "כֵּן, כֵּן, הֵהוּא רוּדֵךְ אוֹתֵךְ. כֵּן, כֵּן, הֵהוּא מְדַבֵּר עֲלֶיךָ, וְחוֹשֵׁב שֶׁגִּנְבַּ הִנֵּךְ. כָּלֵם שׁוֹנְאִים אוֹתֵךְ, וְגַם, כְּכִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא אוֹתֵךְ". אֲשֶׁר אֵלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנָסִים בְּאָדָם יוֹם יוֹם. וּמִזֶּה בָּאִים הַלְּחָצִים שֶׁבַלֵּב, עַד שֶׁאֵין "שְׁמַחַת הַלֵּב". לְזוֹאת, בְּנִי וּבְנוֹתֵי

הִיקָרִים! רְאוּ לְשַׁחֲרַר אֶת הַלַּחֲץ שֶׁבְּלִבְכֶם, וּרְאוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְשַׁפֵּךְ לְפָנָיו אֶת כָּל לִבְכֶם וְכָל אֲשֶׁר מְעִיק לָכֶם, אֲזִי לִבְכֶם יִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שֶׁמְלַחֲצִים אֶתְכֶם, וְתִהְיוּ הֵכִי מְאֻשְׁרִים בְּחַיֵּיכֶם. וְאַף שֶׁכָּבַר הַתְּפִלָּתְכֶם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תִּדְעוּ לָכֶם, שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֹמְרִים (ירושלמי ברכות, פֶּרֶק ד', הַלְכָה א'): "וְהָיָה כִּי הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל" (שמואל-א א, יב) — מִכָּאֵן שֶׁכָּל הַמְרָבָה בְּתַפְלָה — נִעְנָה; אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לָבּוֹא אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא לַעֲזוֹב אוֹתוֹ, וְעוֹד פְּעַם לְבַקֵּשׁ וְעוֹד פְּעַם לְבַקֵּשׁ, וְכָל תְּפִלָּה, כָּל תְּחִנָּה וּבִקְשָׁה, עוֹשָׂה רֶשֶׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם. וְאִם, בְּנֵי-אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מֵהִי מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, וְאִיךְ שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשָׂה רֶשֶׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, תָּמִיד הָיוּ בּוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמְדַבְּרִים רַק אֵלָיו, וְאֲזִי הַלֵּב הָיָה מְשִׁתַּחֲרַר מִכָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת וּשְׁטִיּוֹת. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הִיקָרִים! זְכְרוּ הַיֵּטֵב, שֶׁלֵּב כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ — אֵלּוֹ הֶרְשָׁעִים שְׁנוֹתָנִים לִבָּם לְהַעֲשִׂיר; רוֹצִים לְהִיּוֹת עֲשִׂירִים עַל חֶשְׁבוֹן מְמוֹן הַזּוּלָּת, נוֹגְעִים בְּכֶסֶף הַזּוּלָּת. וּלְבִסּוֹף נוֹטְלִים מֵהֶם גַּם אֶת כְּסָפָם, וְנוֹתְרִים בְּחֶסֶר כָּל — עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְאַחֲרֵכֶּךָ יֵשׁ לָהֶם טְעָנוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — מֵדוּעַ נָטְלוּ מֵהֶם כְּסָפָם?! לָמָּה נִכְנָסוּ בְּחֹבוֹת?! מֵדוּעַ הֵם מְסֻבְּכִים?! שְׁכָחוּ שֶׁנִּגְעוּ בְּכֶסֶף שֶׁאֵינוֹ שֵׁיךְ לָהֶם. אֲזִי

מדוע תהיינה להם טענות, עד שלבם נלחץ בלחצים, ואין להם "שמחת הלב", אין להם ישרות הלב, אין להם אמונה. הרי אתם חשבתם שהקדוש-ברוך-הוא אינו רואה את אשר אתם עושים, אבל אין דבר נסתר מאתו יתברך, והכל בא בחשבון. וכך אומרים חכמינו הקדושים (קדושין לב:): דבר המסור ללב, נאמר בו (ויקרא יט, יד): "ויראת מאלקיך"; הינו רק מה ששיף ללב, שם שיכת יראה. למה אדם אינו מפחד ממנו יתברך? כי לבו מלא זמה, לבו מלא עקמומיות, ובעבור זה סובל על הלב — דכאונות, לחצים, פחדים, כי שוכח ממנו יתברך, אין לו יראת שמים, אזי הולך וגונב וגוזל כסף שאינו שיף אליו, ולבסוף נלחץ בחובות עצומים, ומלחיצים אותו הנושים, ובאים ונוטלים לו מטלטליו, מעקלים לו חפציו, ואינו יודע מאין זה בא. אף הכל מחמת שנגע בכסף שאינו שיף לו. וזהו — לב כסיל לשמאלו. לא-כן על הצדיקים נאמר — לב חכם לימינו, שתמיד בורחים אל הקדוש-ברוך-הוא, ואינם רוצים שום דבר שאינו שיף אליהם. לזאת לבם פתוח כפתחו של אולם, והם מלאים יראת שמים, ואין חסר להם שום דבר, כי כל אשר צריכים הם מבקשים רק את הבורא יתברך שמו, אף שסובלים בהתחלה סבל גדול, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (יבמות סד:): למה היו אבותינו אברהם, יצחק ויעקב עקרים? כי הקדוש-

ברוך-הוא מתאווה לתפלתם של צדיקים, ומנסה את האדם במה שכוּאב לו, ואם אדם חזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויש לו לב רחב, אז אינו מפסיק להתפלל להקדוש-ברוך-הוא. וברגע שאדם עקשן גדול, לא יעזב את עצמו, לא יפיל את עצמו, לא ישבר את עצמו, לא ישבר את דעתו ושכלו, אזי ינצח. בשביל זה אומרים חכמינו הקדושים (יומא כט.): למה נמשלה תפלתם של צדיקים כאילת? מה אילת זו כל זמן שמגדלת — קרניה מפצילות, אף צדיקים, כל זמן שמרבים בתפלה — תפלתן נשמעת. זה ההפרש בין צדיקים לרשעים, רשע לוקח כל דבר אל לבו. וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה לד, סימן יא): הרשעים — ברשות לבם, הלב מושכם להיכן שהוא רוצה; אל התאוות — שבוער לבם לתאוות נאוף, לתאוות ממון, לתאוות אכילה ושתייה, לתאוות כבוד, לא-כן הצדיקים — לבם ברשותם, אינם נמשכים אל שום דבר, אינם רוצים מאומה, רוצים רק את הקדוש-ברוך-הוא, על-כן יש לצדיקים לב רחב, ואף פעם לא נשבר לבם במרירות ובדכאון, ואינם מגיעים לדם לב. אדרבה! לבם תמיד שמח, ויש להם לב רחב, מרגישים את השני, משתדלים לעזור לזולת, פי הם בעלי רחב לב. והכל בא מעקשנות בתפלה. כי צריכים לדעת, שאי אפשר לקפץ בפעם אחת אל הקדשה, ובפרט מי שיש

לו עָבַר רַע, שְׁעָבַר עַל כָּל מִינֵי חַטָּאִים וְעוֹנוֹת, כָּל מִינֵי
 פְּשָׁעִים, וְנִכְשַׁל בְּכָל מִינֵי עֲבֵרוֹת שְׁחִיבִים עֲלֵיהֶן
 כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית-דִּין, רַחֲמָנָא לִישְׁזָבֵן, וְעַתָּה שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל־
 בְּתִשׁוּבָה, כִּי הוּא אָב הַרְחֵמֵן, וּמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה שְׁכַלְנוּ
 נָשׁוּב אֵלָיו, אֲבָל צְרִיכִים לְזָכֹר — הֲלֹא הֵיינוּ עַד עַתָּה
 בְּחַשְׁדָּה, לִבְנוֹ הָיָה בְּזִהְמָה וּבְטִמְאָה, וְעַתָּה אָנוּ רוֹצִים
 לְהִכָּנֵס אֶל הַקְדוּשָׁה וּלְקַדְּשׁ וּלְטַהֵר עַצְמָנוּ, לְזֹאת אֵין זֶה
 הוֹלֵךְ בְּפַעַם אַחַת, אֲלֹא לֹקַח זְמַן רַב, צְרִיכִים הַרְבֵּה
 סְבָלָנוֹת, צְרִיכִים לֵב חֲזָק, צְרִיכִים "שְׁמֵחַת הַלֵּב". אֲבָל
 לֹא כָּל אֶחָד מְסַגֵּל לְהַמְתִּין, לֹא לְכָל אֶחָד יֵשׁ הַסְבָּלָנוֹת
 הָאֲמֵתִית, אָדָם רוֹצֵה תְּכַף-וּמְיָד לְהַשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת
 אֶלְקוֹת, וְאִם אֵינְנוּ רוֹאֵה כְּלוּם, אֲזִי בּוֹרַח מֵהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְסוֹבֵל אֶת הַסְּבָל הַנוֹרָא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים! רְאוּ לְפָקַח עֵינֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם
 אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִסְפְּרוּ לוֹ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לָכֶם.
 וְאִף שְׂאֵתֶם רוֹאִים שְׂזָהוּ סוּף הָעוֹלָם, וְאֵינְכֶם רוֹאִים
 אֹר בְּקִצֵּה הַמְּנַהֲרָה — אֵל תִּתְאַשׁוּ, תִּמְשִׁיכוּ לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִשְׁיַחֲוּ לְפָנָיו בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלָכֶם, אֲזִי
 לְבַבְכֶם יֵצֵא מֵעַקְמוּמִיּוֹת, וְתִזְכּוּ לַיְשָׁרוֹת לֵב, וְתִהְיוּ הַכֵּי
 מְאֻשְׁרִים, כִּי לְבַבְכֶם יֵהֵא לֵב חֲזָק וְאֲמִיץ, וְתִצְאוּ
 מֵהַדְּכָאוֹנוֹת הָאוֹפְפִים אֶתְכֶם; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמִכְנִים דְּבוּרִים
 אֵלוֹ לְתוֹךְ לִבּוֹ, וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

בני ובנותי היקרים! "שמחת הלב" זהו היסוד
 בְּחַיֵי הָאָדָם. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח נְשָׁמָה מֵעוֹלָם
 הַאֲצִילוֹת אֶל גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לוֹקַח נְשָׁמָה, שֶׁהִיא חֵלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, מוֹרִיד אוֹתָהּ אֶל
 הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, מְכַנִּיסָהּ בְּתוֹךְ גּוּף עֶכוֹר,
 עֵב וְגַם, וְאוֹמֵר לְנִשְׁמָה: פֹּה תִשְׁבִּי עַד שֶׁאֶקְרָא לְךָ
 בְּחִזְרוֹתְךָ. וּמָה יֵשׁ לָאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם? לְחַזֵּר
 וּלְחַפֵּשׂ אַחֵר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. לְחַפֵּשׂ מִי אֲנִי וּמֵהֵיכָן
 אֲנִי בָּא, וּלְאֵן אֲנִי צָרִיף לָשׁוּב?! בְּשִׁבִיל זֶה אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קַהֲלַת רַבֵּה ז, ב): וְהַחֵי יִתֵּן אֶל לְבוֹ —
 אֵלוֹ הַצְדִּיקִים שְׁנוֹתָנִים מִיִּתְתֵּן כְּנֶגֶד הַלֵּב. תָּמִיד
 חוֹשְׁבִים שֶׁיָּבֵא הַיּוֹם שֶׁיִּצְטָרְכוּ לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם.
 וּכְכֹל שֶׁהַצְדִּיקִים זוֹכְרִים אֶת זֹאת, שֶׁבָּאוּ לָזֶה הָעוֹלָם רַק
 לְזִמְן קָצֵר מְאֹד, כְּדֵי לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל אִיזוֹ
 שְׁלִיחוֹת, אֲזִי יֵשׁ לָהֶם "שְׁמַחַת הַלֵּב"; כִּי מָה יֵשׁ לִי
 לְקַחַת כָּל דְּבָר אֶל הַלֵּב?! לָמָּה אֲנִי צָרִיף לְדַאֵג עַל
 עוֹלָם שֶׁאֵינֶנּוּ שִׁיף לִי?! לָמָּה אֲנִי צָרִיף לְסַכֵּסֵף עֲצָמִי
 עִם בְּנֵי-אָדָם, שֶׁמִּמֶּלְא אֵינָם יְכוּלִים לַעֲזֹר לִי?! יוֹתֵר
 טוֹב לִי לְבָרַח אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי סוּף כָּל סוּף
 אֲנִי צָרִיף לְחַזֵּר אֵלָיו; וְלֹא יוֹעִיל שׁוֹם דְּבָר, אָדָם צָרִיף
 לַעֲזֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם. אֲבָל לְהַגִּיעַ לָזֶה, צָרִיכִים לָבֵא אֶל

שְׁמַחַת הַלֵּב

הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא זָכָךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ בְּזָכוֹךְ אַחַר זָכוֹךְ, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ, שֶׁעוֹד בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי נֶעֱשֶׂה רוּחָנִי, עַד שֶׁהוּא חֲתִיכַת אִשׁ מִמֶּשׁ, לְבוֹ בּוֹעֵר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל רֵגַע וְדַקָּה. וְלָמָּה בְּנֵי-אָדָם אֵינָם מְפִירִים בְּזֶה? אֲלֵא שֶׁכָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: הַצַּדִּיקִים יוֹרְדִים לְגִיּהֲנוּם, כְּדִי לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. הַצַּדִּיקִים אוֹהֲבִים כָּל-כָּךְ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, בּוֹעֵר לָבָם לְהַחְזִיר אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, אֲזִי יוֹרְדִים אֶל בְּנֵי-אָדָם, מִלְּבִישִׁים עֲצָמָם בְּכֶמֶה וְכֶמֶה לְבוּשִׁים, וְנִכְנָסִים בְּתוֹךְ הַגִּיּהֲנוּם, שֶׁהוּא הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמְשַׁחֲקִים עִם בְּנֵי-אָדָם מְשַׁחֵק, כִּי שֶׁבְּנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים כְּאִלּוּ יֵשׁ לָהֶם עֶסֶק עִם בֶּן אָדָם כְּמוֹהֶם. אֲבָל הַצַּדִּיק עוֹשֶׂה בְּחֲכָמָה, לְבוֹ בּוֹעֵר לְרוּחָנִיּוֹת חַיּוּת אֱלֹקוֹת, אֲבָל חוֹמֵל וּמְרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, רוֹאֶה שֶׁכָּל אֶחָד נִכְנָס בְּדַמְיוֹנוֹת, מִכְּנָס בְּתוֹךְ הַלֵּב, בְּעֲצָבוֹת הַלֵּב, בְּדַכְאוֹן לֵב, בְּמַרְירוֹת הַלֵּב, וְהוּא מְרַחֵם עֲלֵיהֶם. עַל-כֵּן מִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, נִכְנָס בְּתוֹךְ הַגִּיּהֲנוּם שֶׁלָּהֶם כְּדִי לְהוֹצִיאֵם. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לְזִכּוֹת שְׁתֵּהִיָּה לָכֶם "שְׁמַחַת הַלֵּב", שֶׁלְּבַבְכֶם יִהְיֶה מְלֵא אֱלֹקוֹת, עֲלֵיכֶם לְבוֹא אֶל הַצַּדִּיק, וְאִף שְׁתֵּהִינָה לָכֶם קִשְׁיוֹת עַל הַצַּדִּיק, תִּדְעוּ לָכֶם שֶׁהַצַּדִּיק מְשַׁחֵק עִמָּכֶם, מִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, כְּדִי שְׁתֵּהִיָּה לָכֶם

שמחת הלב

פג

שיכות אליו. כי באמת איך שיך — אדם שמלא גשמיות ותאוות, מלא סרחון של נאוף, שקוץ, זהום ותעוב, יבין רוחניות אלקות!? יבין את הקדוש-ברוך-הוא!? יבין את הצדיק, אשר הוא מפשט מחמר עב וגס, ודבוק בו יתברך!? הלא הם שני דברים נגדיים! אבל הצדיק מרחם על נשמות ישראל, מלביש עצמו בכל מיני לבושים, משחק עם בני-אדם בכל מיני משחקים, ושוחק אתם, ואט אט מכניס בהם אמונה ברוך ומזככת בהקדוש-ברוך-הוא, שהלב שלהם יהיה מלא אמונה, לבם יהא לב שמח, לב טהור. בעבור זה אומרים חכמינו הקדושים (ספרי ואתחנן לב): "בכל לבבך" — שלא יהיה לבך חלוק על המקום. אסור שיהיו לאדם קשיות על הקדוש-ברוך-הוא ועל הצדיקים, אף שישנם הרבה דברים שאדם איננו מסגל להבין, אף תמיד יתחזק באמונה. וזו היתה המדרגה של כל הצדיקים. וזהו שאומרים חכמינו הקדושים על משה רבנו (תנא דבי אליהו רבה, פרק יז) "ובר לבב" — זהו משה, שהיה לבו ברור ביראת אלקים. משה רבנו, אף שעברו עליו משברים וגלים בחיים, והצרכו להחביאו ביאור, ובת פרעה לקחה אותו וגדל שם אצל פרעה מלך מצרים, ויצא אחר-כך וראה בצרות ישראל, והלך ואמר מוסר לעם ישראל, ומסרוהו. והצרך לברח אל יתרו, ושם התחפז, והיה רחוק מעם ישראל, והקדוש-ברוך-

שְׂמַחַת הַלֵּב

הוא שִׁלְחוּ בַחֲזָרָה לְמִצְרַיִם, וְהִצְרִיף לְשַׁחֵק עִם פְּרָעָה
בְּכָל מִיָּנִי מִשְׁחָקִים, כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּדָיו.
וְהִרְאָה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, וְאַחֲר־כֵּן הוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם, וּלְכֻלָּם הָיוּ קִשְׁיוֹת עַל מֹשֶׁה וְעַל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. אַף מֹשֶׁה רִבְּנוּ לֹא הִסְתַּכַּל עַל כָּל זֹאת, אֲלָא
עָלָה לְשָׁמַיִם וְהוֹרִיד אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי, וְאַחֲר־כֵּן
קָמוּ עָלָיו דָּתָן וְאַבִּירָם וְקָרַח וְעֵדְתוֹ וּמִרְרוּ אֶת חַיָּיו,
אַף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה מֹשֶׁה רִבְּנוּ בַר לֵבָב, שֶׁהָיָה לְבוּ בְּרוּר
בִּירְאֵת אֱלֹקִים. וְזֹאת הַצְּדִיקִים מַחֲדִירִים גַּם לָנוּ —
שִׁיְהִיָּה לָנוּ לֵב יִשְׂרָאֵל, "שְׂמַחַת הַלֵּב", שֶׁתָּמִיד נִשְׂמַח
בְּלֵב, וְאַף פְּעַם לֹא תִהְיֶינָה לָנוּ קִשְׁיוֹת עַל הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְנִדְבַר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עִם כָּל הַלֵּב, וְנִבְקַשׁ
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל צְרָכֵנוּ, אֲשֶׁר רַק זֶה מְבִיא "שְׂמַחַת
הַלֵּב". לְזֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ שׁוּחַר טוֹב,
תְּהִלִּים סה): אֵין תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת, אֲלָא אִם כֵּן
מֵשִׁים לְבוּ כְּבָשָׂר; לֵב הָאָדָם בְּדַרְךְ כָּלֵל לֵב אֶבֶן, הֵינוּ
שְׂאִין אֲכַפֶּת לוֹ מֵהַזּוּלָת, אֵינוּ מְרַגִּישׁ אֶת הַזּוּלָת, חוֹשֵׁד
בְּכֹשֶׁרִים וְכוּ', אֵין לוֹ שׁוֹם הַרְגָּשָׁה בַזּוּלָת, לְבוּ קִשָּׁה
כְּאֶבֶן. בָּא הַנְּבִיא וְאוֹמֵר, בְּעַת הַגְּאֻלָּה יִתְקַיֵּם (יִחְזַקְאֵל לוּ,
כו): "וְהִסִּירוֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם, וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב
בָּשָׂר". מֵהוּ לֵב בָּשָׂר? הֵינוּ שְׂאָדָם יִרְגִישׁ אֶת הַשְּׂנִי. כְּמוֹ
שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא פד.): אֲהַבָּה
דוֹחֶקֶת אֶת הַבָּשָׂר; וּבִשְׂבִיל זֶה אֵין תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם

נשמעת, אלא אם כן משים לבו כבשר. כשאדם ירגיש את הזולת אז ירגיש גם את הקדוש-ברוך-הוא. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים להרגיש "שמחת הלב", שמחה פנימית, תראו לדבר הרבה אל הקדוש-ברוך-הוא, ולא תהיינה לכם שום קשיות עליו יתברך, תמיד תמשיכו עצמכם רק אליו יתברך שהוא האמת. הנה אנו רואים שכל אחד צועק, שאצלו האמת, אשר מזה באה כל הקנאה והשנאה והגלות, שעם ישראל מפרדים ומפזרים בגלות גדולה, מפני שאין אמת, ומדוע אין אמת? כי כל אחד צועק שהיא אצלו. וכמאמרם ז"ל (סנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מלמד שהאמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד צועק שאצלו האמת. ובאמת אומרים חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים נח): הלב של האדם אינו נברא אלא לומר אמת, שנאמר (תהלים טו, ב): "ודבר אמת בלבבו". אמת — כשלב האדם בוער רק לשוב בתשובה אל הקדוש-ברוך-הוא — זו שלמות האמת. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם חוזרים בתשובה, עליכם לראות שחזרתכם תהיה עם לב אמת אל הקדוש-ברוך-הוא. כל שיטה וכל דרך לחזרה בתשובה, זו דרך ושיטה טובה — כשמתאחדת עם הקדוש-ברוך-הוא. אבל אם, חס וחס, תחליטה או הדרך היא בלי הקדוש-ברוך-הוא, תדעו לכם שהכל

שְׂמֵחַת הַלֵּב

שָׁקֵר. כִּי בִלְעָדֶיךָ יִתְבָּרֵךְ – הַכֹּל כָּזָב. אָמַת זֶהוּ רַק הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אָמַתִּית אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִז תִּהְיֶה לָכֶם "שְׂמֵחַת הַלֵּב", וְלֹא יִחָסֵר לָכֶם דְּבָר; כִּי כְּשֵׁישׁ לְאָדָם לֵב רָחֵב, לֵב אָמַתִּי, אֲזִי מִתְמַלֵּא לְבוֹ עִם "שְׂמֵחַת הַלֵּב", עִם רַחְבוֹת הַלֵּב, שֶׁתְּמִיד לְבוֹ שְׂמֵחַ וְרִגּוּעַ, וְאֵינְנוּ מִפְּחַד מֵאֵף אֶחָד, אֵינְנוּ צָרִיךְ אֶת אֵף אֶחָד רַק אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְלִכְּל זֹאת יְכוּלִים לְזִכּוֹת רַק אִם מְקַרְבִּים אֶל הַצְּדִיק הָאָמַת הַיְכוּל לְהוֹרִיד עֲצָמוֹ אֶל הַכִּי גָרוּעַ וְהַכִּי מְלַכְלָךְ, לְשׁוֹחַח וְלִדְבַר עִמוֹ, עַד שֶׁבְנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים שֶׁמֵּצְאוּ חֵבֵר טוֹב, וְאוֹמְרִים: "הִנֵּה מִיִּשְׁהוּ שׁוֹמֵעַ אוֹתִי, וְנִדְמָה כְּאִלוֹ וְכְאִלוֹ הוּא כְּמוֹנִי", וְאֵט אֵט מִגְבִּיָּה הַצְּדִיק גַּם אוֹתוֹ. אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְמִצָּא אֶת הַצְּדִיק הָאָמַת, שְׂאִז גַּם לְבוֹ יִהְיֶה מְלֵא שְׂמֵחָה, וְיִזְכֶּה לְהִרְגִישׁ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זִיו שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֵׁר בְּחַיִּים; אֲשֶׁרִי לוֹ!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם!